

Rapport

Datum: 21 juni 2007

Rapportnummer: 2007/129

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat politieambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden bij haar aanhouding op 25 juni 2004 buitenproportioneel geweld hebben gebruikt door haar hardhandig te boeien en over de motorkap te gooien. Verder werden haar autosleutels en hondenriem hardhandig uit haar handen getrokken.

Beoordeling

I. Algemeen

1. Op 25 juni 2004 werd verzoekster staande gehouden door twee politieambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden wegens het niet dragen van een gordel en het afslaan met de auto zonder richting aan te geven. Uiteindelijk ontstond er onenigheid tussen verzoekster en de politieambtenaren, waarna de situatie escaleerde. Verzoekster werd aangehouden wegens wederspanningheid, waarna ze geboeid werd overgebracht naar het politiebureau.

2. Verzoekster diende op 26 juni 2004 een klacht in over de handelwijze van de betrokken politieambtenaren bij haar aanhouding. De chef van het bureau Zuid West achtte de klachten van verzoekster niet gegrond. Verzoekster was het niet eens met deze afdoening en verzocht de korpsbeheerder de klacht in behandeling te nemen. Nadat de Onafhankelijke commissie voor klachten tegen politie Haaglanden (verder: klachtencommissie) advies had uitgebracht, achtte de korpsbeheerder de klachten bij brief van 14 februari 2006 niet gegrond. Aangezien verzoekster zich niet kon vinden in het oordeel van de korpsbeheerder, wendde ze zich bij brief van 20 maart 2006 tot de Nationale ombudsman.

3. Op 23 juni 2005 werd verzoekster door het gerechtshof te Den Haag vrijgesproken van wederspanningheid bij aanhouding.

4. Gelet op de aard van de klacht zag de Nationale ombudsman aanknopingspunten voor een bemiddelingsgesprek tussen verzoekster, de betrokken politieambtenaren en hun leidinggevenden. Tijdens de klachtenprocedure bij de politie had verzoekster afgezien van een bemiddelingsgesprek. Tijdens de procedure bij de Nationale ombudsman gaf verzoekster aan wel aan een bemiddelingsgesprek, onder begeleiding van een bemiddelaar van het bureau Nationale ombudsman, mee te willen werken.

Na een gesprek tussen medewerkers van de Nationale ombudsman met de betrokken politieambtenaren en hun leidinggevende, bleek echter dat alleen een gesprek tussen de leidinggevende (zonder de betrokken politieambtenaren) en verzoekster tot de mogelijkheden behoorde. Aangezien dit niet de kern van een bemiddelingsgesprek raakte, besloot de Nationale ombudsman alsnog een onderzoek in te stellen naar de klacht.

II. Ten aanzien van het hardhandig boeien en het gebruikte geweld

Bevindingen

1.1. Verzoekster klaagde erover dat politieambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden bij haar aanhouding op 25 juni 2004 buitenproportioneel geweld hebben gebruikt door haar hardhandig te boeien en over de motorkap te gooien.

1.2. Tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman stelde verzoekster dat ze op het moment van staande houding haast had en de reden van staande houding een futiliteit vond. Politieambtenaar K. vroeg haar om haar persoonsgegevens. Verzoekster antwoordde dat K. haar gegevens via haar kenteken kon natrekken en dat ze haast had om haar hond uit te laten. Ze trok vervolgens het portier dicht om verder te rijden. Hierop zette K. haar voet tussen de deur en zei dat verzoekster anders mee zou moeten naar het politiebureau. Verzoekster wilde echter eerst haar hond laten plassen in de berm naast de auto en stapte uit de auto. Vervolgens ontstond er een discussie over de hond. K. wilde de hond niet meenemen naar het politiebureau, maar in de auto achterlaten. Verzoekster wilde dat de hond wel meeging naar het politiebureau. Inmiddels was politieambtenaar V. erbij komen staan. Uiteindelijk pakte K. verzoekster bij haar arm. V. pakte haar op dat moment bij haar andere bovenarm. K. kneep volgens verzoekster zo hard in haar arm, dat verzoekster in een pijnreflex haar arm probeerde los te trekken. Hierop zei K. "Wat mij schoppen?". Verzoekster stelde dat ze K. niet had geschopt. Ze probeerde alleen haar arm los te krijgen, omdat het pijn deed. Zonder te waarschuwen boeide K. haar vervolgens staand en gooide haar hierbij voorover op de motorkap, aldus verzoekster. Verzoekster stelde dat ze de hondenriem kennelijk al had losgelaten, want V. had op dat moment de hondenriem vast en stond met de hond op de stoep. Verzoekster had tijdens het boeien nog wel haar sleutels in haar handen. K. wilde dat ze deze los liet en pakte haar middelvinger en trok deze naar achter zodat ze haar sleutel losliet. Uiteindelijk mocht haar hond mee naar het bureau, aldus verzoekster.

Ten slotte gaf verzoekster aan dat ze de afgelopen twee jaar verschillende malen met de politie te maken had gehad. Haar auto was vernield en gestolen. Ook had ze meerdere boetes gekregen over het niet aanlijnen van haar hond in de duinen. Ze was hierdoor op het moment van het staande houden geïrriteerd.

2. De korpsbeheerder acht de klacht niet gegrond en verwijst naar het advies van de klachtencommissie. De klachtencommissie oordeelde in haar advies van 8 februari 2006 onder meer het volgende. Op grond van artikel 34 van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv) had verzoekster zich schuldig gemaakt aan een strafbaar feit. Op grond van artikel 53 van het Wetboek van Strafvordering waren de betrokken politieambtenaren bevoegd verzoekster aan te houden. Wat betreft de aanwending van geweld, oordeelde de klachtencommissie dat dit proportioneel en in verhouding was tot het beoogde doel, de aanhouding van verzoekster. Mede gelet op het

verzet van verzoekster was de geweldsaanwending redelijk en gematigd. Gezien het gedrag en het verzet van verzoekster was naar mening van de klachtencommissie het aanleggen van handboeien ten behoeve van het vervoer in redelijkheid noodzakelijk in het belang van de veiligheid van verzoekster, de politieambtenaren en mogelijke derden.

3.1. Tijdens de interne klachtenprocedure bij de politie verklaarde politieambtenaar K. op 5 oktober 2005 onder meer het volgende. Verzoekster wilde niet meewerken en trok haar portier dicht met woorden als "ik ga verder want ik moet mijn hond uitlaten". Daarop trok K. het portier open om verzoekster te beletten weg te rijden en gaf aan dat verzoekster moest meewerken. Daarop stapte verzoekster uit, zei dat ze er klaar mee was en dat ze haar hond ging uitlaten. Verzoekster sloot de auto af en liep met de hond naar de overkant van de straat. K. probeerde haar met zachte hand tegen te houden, maar verzoekster drukte door. Daarna pakte ze verzoekster bij de bovenarm om haar tegen te houden, waarop verzoekster zich losrukte. Daarna pakte ze verzoekster wat steviger beet bij de bovenarm. Inmiddels stonden ze al op de middenberm. K. bleef op verzoekster inpraten om mee te werken. Verzoekster ging echter steeds verder door het lint. Ondertussen kwam politieambtenaar V. erbij. Hij pakte verzoekster bij de andere arm waarna zij haar naar de politieauto geleidden. K. vroeg verzoekster de hondenriem los te laten. Verzoekster wilde dat niet en schreeuwde dat ze haar hond mee wilde nemen. K. legde uit dat ze dan toch eerst de riem moest loslaten om in de auto te kunnen stappen.

. haalde toen de riem uit haar hand. Dat koste enige moeite. K. bleef op verzoekster inpraten dat ze mee moest werken omdat ze anders genoodzaakt waren haar te boeien. Verzoekster schopte K. toen tegen het been. K. en V. duwden haar toen met zachte dwang bij de motorkap voorover om haar te boeien. Ze boeiden haar om haar onder controle te krijgen en haar netjes in de politieauto te plaatsen. Tijdens de strubbeling met verzoekster was er op geen enkele wijze grof of onnodig geweld gebruikt, aldus K.

. vond het niet prettig om met een oudere vrouw in de boeien naar het bureau te moeten komen maar het ging haar echt te ver om haar na haar overtreding en daarop volgende weigering mee te werken zo maar te laten lopen.

3.2. Tijdens de hoorzitting van de klachtencommissie verklaarde politieambtenaar K. onder meer het volgende.

"Qua lichaamsbouw komt verzoekster fragiel over. Haar benadering tijdens het incident was echter heel anders."

3.3. In aanvulling op bovenstaande verklaring verklaarde politieambtenaar K. tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman onder meer het volgende. Toen K. en V. met verzoekster terugliepen van de middenberm naar de politieauto ontstond er een discussie. Verzoekster wilde haar hond meenemen naar het politiebureau. K. wilde de hond achterlaten in de auto, het raampje open laten en iemand bellen om de hond op te halen. Volgens K. is het niet gebruikelijk om een hond mee te nemen naar het politiebureau. Dit hangt mede af van de situatie. Als een verdachte rustig meewerkt, dan kan een hond

worden meegenomen naar het bureau. Uiteindelijk besloten ze de hond wel mee te nemen naar het bureau. Toen ze de schop van verzoekster voelde, was K. er klaar mee en besloot ze verzoekster te boeien. Als er namelijk geweld tegen de politie wordt gebruikt, dan wordt er overgegaan tot boeien. Tot dit moment had K. verzoekster meerdere malen de kans gegeven om mee te werken en mondeling uitgelegd wat er zou gebeuren als ze niet zou meewerken. Vervolgens hadden ze verzoekster zacht voorover gebogen op de motorkap om haar te boeien.

K. kon zich herinneren dat er discussie was geweest over het afgeven van de autosleutels en de hondenriem die verzoekster in haar handen had. Omdat K. de hond in de auto van verzoekster wilde zetten, wilde ze de autosleutels van verzoekster hebben. K. kon zich niet herinneren of verzoekster de sleutels zelf gaf, of dat ze deze moest pakken. K. had één maal aan haar vingers gewrikt, om ze open te buigen, omdat verzoekster iets niet wilde afgeven, maar ze wist niet of dit bij de autosleutels was of bij de hondenriem. Ze had verzoekster gevraagd om mee te werken, want ze wilde haar geen pijn doen.

4.1. Tijdens de interne klachtenprocedure bij de politie verklaarde politieambtenaar V. op 17 oktober 2005 onder meer het volgende. Op het moment van staande houding was V. in de auto om hen bij de meldkamer af te melden. Hij wist derhalve niet wat er op dat moment werd gezegd door K. en verzoekster. Hij liep naar hen toe toen verzoekster naar de overkant van de weg liep. Hij hoorde dat K. op verzoekster insprak. Hij zag en hoorde dat verzoekster zeer opgewonden was. Hij hoorde K. zeggen dat verzoekster was aangehouden en dat zij mee moest naar het bureau. K. pakte verzoekster bij de bovenarm beet waarop verzoekster zich lostrok. K. pakte haar opnieuw beet en hij pakte verzoekster aan de andere zijde waarop ze haar met zachte dwang naar de politiewagen brachten. K. bleef ondertussen op verzoekster inspreken dat ze rustig moest zijn en mee moest werken, maar ze stribbelde steeds meer tegen. Toen ze bij de auto aankwamen wilde verzoekster haar hond niet loslaten om in de auto te stappen. K. probeerde de hondenriem uit haar hand te halen. Hij zag K. plotseling haar been terugtrekken en hoorde haar zeggen "wat doet u nu, gaat u schoppen". Aangezien verzoekster zich bleef verzetten en weigerde in de politieauto plaats te nemen, hadden ze haar tenslotte geboeid. Er was absoluut geen buitensporig geweld gebruikt tegen verzoekster. Ze hadden er rekening mee gehouden dat het een oudere dame betrof.

4.2. In aanvulling op voorgaande verklaring, verklaarde politieambtenaar V. tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman onder meer het volgende. Nadat zij verzoekster bij haar armen hadden gepakt, bleef verzoekster obstinaat. Ze protesteerde verbaal, maar ze sloeg niet wild om zich heen. Daarna liep verzoekster ook rustig mee terug naar de auto. Op het moment dat ze bij de auto aankwamen ontstond er een discussie over de hond. Verzoekster wilde de hond meenemen naar het politiebureau. K. en V. wilden de hond niet meenemen. Het is niet gebruikelijk om een hond mee te nemen in een politieauto, aldus V. Verzoekster is uiteindelijk geboeid naar het politiebureau gebracht. Ze boeiden verzoekster omdat ze om zich heen begon te trappen. Als mensen zich

recalcitrant gedragen, zoals verzoekster en niet mee willen werken, dan legt de politie de boeien aan. Dit is in verband met hun veiligheid. Het zijn dan ook transportboeien, aldus V. Bij het boeien zijn de polsen van verzoekster op haar rug geboeid. Als de politie iemand boeit, dan is dat het makkelijkst voor ons en voor de verdachte dat diegene licht voorover is gebukt. V. kon zich niet herinneren dat verzoekster sleutels in haar hand had. Hij kon zich ook niet herinneren of K. deze had gepakt.

5. Op 25 juni 2004 stelde een arts-assistent Heelkunde van het Leyenburg ziekenhuis, afdeling spoedeisende hulp het volgende vast:

"Reden van komst: Pijn linker pols

(...)

Fysiek/lichamelijk onderzoek: Pols links: geen zwelling, wel eccymose distale onderarm (een door stoten of kneuzing ontstane onderhuidse bloeditstorting; N.o.).

Functie is goed, geen aanwijzingen neurovasculair letsel. Wel enige asdruppijn.

Röntgen: X-pols links: geen fractuur

Diagnose:Contusie (kneuzing; No)

Behandeling:Drukverband elevatie. Retour huisarts indien klachten aanhouden."

Beoordeling

6.1. Op grond van artikel 3 van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv) mogen ambtenaren krachtens de Algemene wet bestuursrecht (Awb) de bevoegdheden van afdeling 5.2 van de Awb uitoefenen, zoals het vorderen van inlichtingen (art. 5:16 Awb). Hiertoe behoren de naam en adresgegevens van de betrokkene. Indien de betrokkene de gevorderde inlichtingen niet verstrekt, pleegt hij ingevolge deze wet een strafbaar feit (art. 34 Wahv). (Zie Achtergrond, onder 1. en 2.).

6.2. Het boeien van een persoon betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam, welk recht in artikel 11 Grondwet is neergelegd. Bij of krachtens de wet kunnen beperkingen worden gemaakt op het recht van onaantastbaarheid van het lichaam. Ten aanzien van personen aan wie rechtens de vrijheid is ontnomen, is in artikel 15, vierde lid Grondwet meer in het algemeen bepaald dat zij kunnen worden beperkt in de uitoefening van hun grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt. Ook in artikel 8 Europees verdrag voor de rechten van de mens is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij wet (zie Achtergrond, onder 5. en 6.).

6.3. Op grond van artikel 22 van de Ambtsinstructie mag de politie een aangehouden verdachte ten behoeve van het vervoer aan zijn handen boeien, indien concrete feiten en/of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen, met het oog op vluchtgevaar, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de betrokken politieambtenaar of van derden. Deze feiten en/of omstandigheden zijn slechts gelegen in de persoon die is aangehouden, of in de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden. De politieambtenaar moet in een specifiek geval de afweging maken of de aanwezige veiligheidsrisico's het aanbrengen van de boeien naar redelijk inzicht rechtvaardigen (zie Achtergrond, onder 3. en 4.).

Ten aanzien van het boeien en de wijze van het boeien

7. Voor de beoordeling van dit klachtonderdeel, is ten eerste van belang de vraag of aan verzoekster rechtens haar vrijheid is ontnomen. Uit het onderzoek is gebleken dat de politie bevoegd was verzoekster aan te houden, aangezien zij niet voldeed aan de vordering van de politie tot het verstrekken van haar persoonsgegevens.

8. Verder is uit het onderzoek gebleken dat het gerechtshof verzoekster heeft vrijgesproken van wederspanning bij aanhouding. De Nationale ombudsman is op grond van de wet verplicht dit oordeel in acht te nemen.

9. Gelet op het arrest van het gerechtshof was er geen sprake van verzet bij de aanhouding. Uit de verklaringen van verzoekster en van de politieambtenaren is wel gebleken dat verzoekster zich lastig opstelde door onder meer haar portier dicht te trekken om weg te rijden en verbaal verzet toonde. Echter, dergelijk lastig gedrag levert in de ogen van de Nationale ombudsman geen gevaar op voor de veiligheid of een reëel vluchtgevaar. Daarbij speelt een rol dat de opeenvolging van gebeurtenissen overziende, er sprake is geweest van een escalatie van het conflict waarin verzoekster én de betrokken ambtenaren ieder hun bijdragen hebben geleverd. Verzoekster gaf aan geïrriteerd te zijn geweest op moment van staande houding. Professioneel handelen van een politieambtenaar vereist echter in een dergelijk proces, het nemen van afstand en het vinden van een benadering die de-escalierend kan werken. Gelet hierop en in samenhang met de geringe ernst van het feit en verzoeksters relatief geringe postuur, is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politieambtenaren in redelijkheid niet hadden kunnen overgaan tot het aanleggen van de handboeien. Hiermee heeft de politie gehandeld in strijd met het recht op onaantastbaarheid van het lichaam. Gelet hierop is het niet juist dat verzoekster is geboeid.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

10. Ten aanzien van het letsel, merkt de Nationale ombudsman het volgende op. Het dragen van handboeien is niet comfortabel en kan ook wanneer de polsen niet worden

bewogen striemen of wondjes veroorzaken. In dit geval heeft verzoekster gelet op hetgeen staat in de verklaring van de arts-assistent letsel opgelopen, namelijk blauwe plekken en een kneuzing. Dit letsel zal waarschijnlijk zijn ontstaan door het gebruik van de handboeien zelf. Alhoewel dit letsel op zichzelf staand niet buitenproportioneel is, is het, gelet op de overweging dat de handboeien niet aangelegd hadden mogen worden, niet juist dat zij letsel heeft opgelopen

Ten aanzien van het uit de handen trekken van de hondenriem

11. Tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde verzoekster dat ze de hondenriem kennelijk had losgelaten want V. had op dat moment de hondenriem vast en stond met de hond op de stoep. Gelet hierop mist de klacht van verzoekster op dit punt feitelijke grondslag.

Ten aanzien van het hardhandig uit handen trekken van autosleutels

12. Ten aanzien van dit klachtonderdeel lopen de lezingen uiteen. Verzoekster stelde dat politieambtenaar K. hardhandig de sleutels uit haar handen had gehaald, waarbij ze haar middelvinger naar achteren had getrokken. Politieambtenaar V. kon zich geen discussie over de sleutels herinneren. Politieambtenaar K. kon zich wel herinneren dat ze iets uit de handen van verzoekster had gepakt, maar verklaarde dat ze verzoekster had gevraagd mee te werken omdat ze haar geen pijn wilde doen. Niet is gebleken van feiten en omstandigheden op grond waarvan aan de ene lezing meer betekenis moet worden toegekend dan aan de andere.

De Nationale ombudsman onthoudt zich op dit punt van een oordeel.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden, is

gegrond ten aanzien van het boeien en de wijze van het boeien, wegens schending van het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam.

niet gegrond ten aanzien van het uit de handen trekken van de hondenriem.

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel ten aanzien van het hardhandig uit handen trekken van de autosleutels.

Onderzoek

Op 24 maart 2006 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw G. te Den Haag, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden te Den Haag. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden (de burgemeester van Den Haag), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. In verband met zijn verantwoordelijkheid voor het justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Tijdens het onderzoek kregen de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd politieambtenaren V. en K. een aantal specifieke vragen gesteld. Politieambtenaar K. was niet in de gelegenheid te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van verzoeker gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen. De politieambtenaren V. en K. gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van verzoekster van 24 maart 2006

Intern klachtdossier van het regionale politiekorps Haaglanden, ontvangen op 5 april 2006.

Standpunt van de korpsbeheerder van 8 september 2006.

Reactie van verzoekster van 5 oktober 2006.

Telefonische verklaring van verzoekster van 11 januari 2007.

Telefonische verklaring van politieambtenaar V. van 30 januari 2007.

Telefonische verklaring van politieambtenaar K. van 27 februari 2007.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften

Artikel 3, eerste en tweede lid

"Met het toezicht op de naleving van de in artikel 2, eerste lid, bedoelde voorschriften zijn belast de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen ambtenaren."

"De in het eerste lid bedoelde ambtenaren zijn bevoegd tot het opleggen van een administratieve sanctie ter zake van de door hen of op geautomatiseerde wijze vastgestelde gedragingen aan personen die de leeftijd van twaalf jaren hebben bereikt."

Artikel 34, eerste lid

"1. Met geldboete van de tweede categorie wordt gestraft:

a. hij die niet voldoet aan vordering van een krachtens artikel 3, eerste lid, aangewezen toezichthouder;

b. hij die de gegevens waarop de in het eerste lid bedoelde vordering betrekking heeft, onjuist opgeeft;

c. hij die niet voldoet aan de in artikel 30 omschreven verplichting."

2. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 5:16

"Een toezichthouder is bevoegd inlichtingen te vorderen."

3. Politiewet 1993

Artikel 8, eerste lid

"1. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf."

4. Ambtsinstructie

In artikel 22, eerste lid van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar (Besluit van 8 april 1994; Stb. 275, in werking getreden op 1 april 1994) is bepaald dat de ambtenaar een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien kan aanleggen. De leden 2 en 3 van dit artikel luiden als volgt:

"2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

- a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of
- b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."

In artikel 22 van de Ambtsinstructie ligt besloten dat het standaard aanleggen van handboeien tijdens het vervoer van een arrestant naar het politiebureau onjuist is. De politieambtenaar moet van geval tot geval de afweging maken of de aanwezige veiligheidsrisico's het toepassen van deze maatregel naar redelijk inzicht rechtvaardigen. In de Nota van Toelichting op de Ambtsinstructie is in dit verband opgenomen dat de vraag of het omleggen van handboeien in verband met de veiligheidsrisico's nodig is, afhangt van de omstandigheden die samenhangen met de persoon van de arrestant, de inrichting van de (dienst)auto, de situatie waarin wordt vervoerd en het ontbreken van de mogelijkheden om op andere wijze, met minder ingrijpende maatregelen (bijvoorbeeld door plaatsneming van een politieambtenaar naast de arrestant), een veilig transport te waarborgen. Bij omstandigheden die samenhangen met de persoon moet worden gedacht aan het gedrag van de arrestant, mogelijke eerdere ervaringen van de politie met deze persoon op grond waarvan voor moeilijkheden moest worden gevreesd, dan wel de aard of de ernst van het feit waarvoor betrokkene was aangehouden.

5. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

Artikel 15, vierde lid

"Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt."

6. Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 8

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."